

Acabo de llegir un escrit del Joan Peytaví Deixona, Professor a la Universitat de Perpinyà i membre de l'Institut d'Estudis Catalans. El va redactar el 2006 i porta per títol : « [Algunes reflexions sobre el català septentrional o rossellonès en un final d'etapa dialectal](#) ».

Hi contempla sense miraments l'aspecte que està agafant la variant dialectal del català parlada avui en dia entre l'Albera i les Corberes; precisament, la que es parla al Rosselló, Conflent i Vallespir mitjà i baix.

Què diu sobre aquest tema ??

- doncs que, històricament, aquesta variant dialectal septentrional **s'havia allunyat molt del català comú** a partir del segle XVIII. Se n'havia allunyat perquè ja no funcionava el centre de poder politico-administratiu català que complia un important paper cohesionador de la llengua.

- que **la cadena de transmissió familiar d'aquesta variant dialectal es va trencar** fa mig segle a favor del francès perquè la gent gran no va poder llegar-la als fills

- que els pocs locutors que queden d'aquesta variant observen cada dia la diferència del «seu català» respecte a l'«altre» de més enllà de la frontera estatal. Veuen que aquesta llengua allà existeix i evoluciona en uns ambients «anormals» per a ells i en unes proporcions sorprenents (televisió, ràdio, publicitats, llibres, etc.). També s'adonen que allà la gent la fa servir en totes les situacions de la vida quotidiana cosa que no pot passar a la Catalunya del Nord. De cara a aqueixa situació, **els locutors viuen un fenomen d'autocorrecció fins i tot d'hipercorrecció** ; intenten parlar el català «com tothom» (aquell de TV3 i Catalunya-Ràdio).

- que el poc català que s'ensenya a Catalunya-Nord és **majoritàriament la llengua estàndard amb només algunes concessions fetes als localimes lexicals i fonètics.**

En Joan conclou que està apareixent una nova versió del català d'aquesta banda del Pirineu, un català que barrejarà la llengua estàndard (aquella de l'orgull retrobat i viscut en part per procuració a través dels fets i símbols experimentats al sud de l'Albera) i un fons de localismes que permetran distingir-se conscientment o inconscientment. Tot això serà dit amb una fonètica que oscil·larà entre submissió a l'«estàndard central» dels mitjans de comunicació i un fort accent francès difícil d'esborrar. Aquesta sensació ja es nota aquí des de fa uns anys entre moltes capes de la població. Acaba dient que el rossellonès s'havia fet més perifèric en formar part d'un altre centre de poder, el francès, a l'època de més gran fragmentació i aïllament dels dialectes i ara, al moment en què està decaient, s'està recentrant es a dir **s'està aproximant de nou a la forma de llengua que fa servir el centre de poder català com ho feia uns segles enrere.**

Què n'opino de tot això ? Doncs que aquest text sembla molt pessimista però a l'encop molt versemblant. Se sap que a la Catalunya autonòmica i a Andorra mateix, les variants dialectals locals s'estan centralitzant, estandarditzant, "TV3itzant". Per què no hauria de passar aquí aquest fenomen ?

No sé si és un bé o un mal però, com ho diu en Joan Peytaví a la quarta pàgina del seu escrit :

"EL ROSSELLONÈS ES MOR ! VISCA EL CATALÀ";